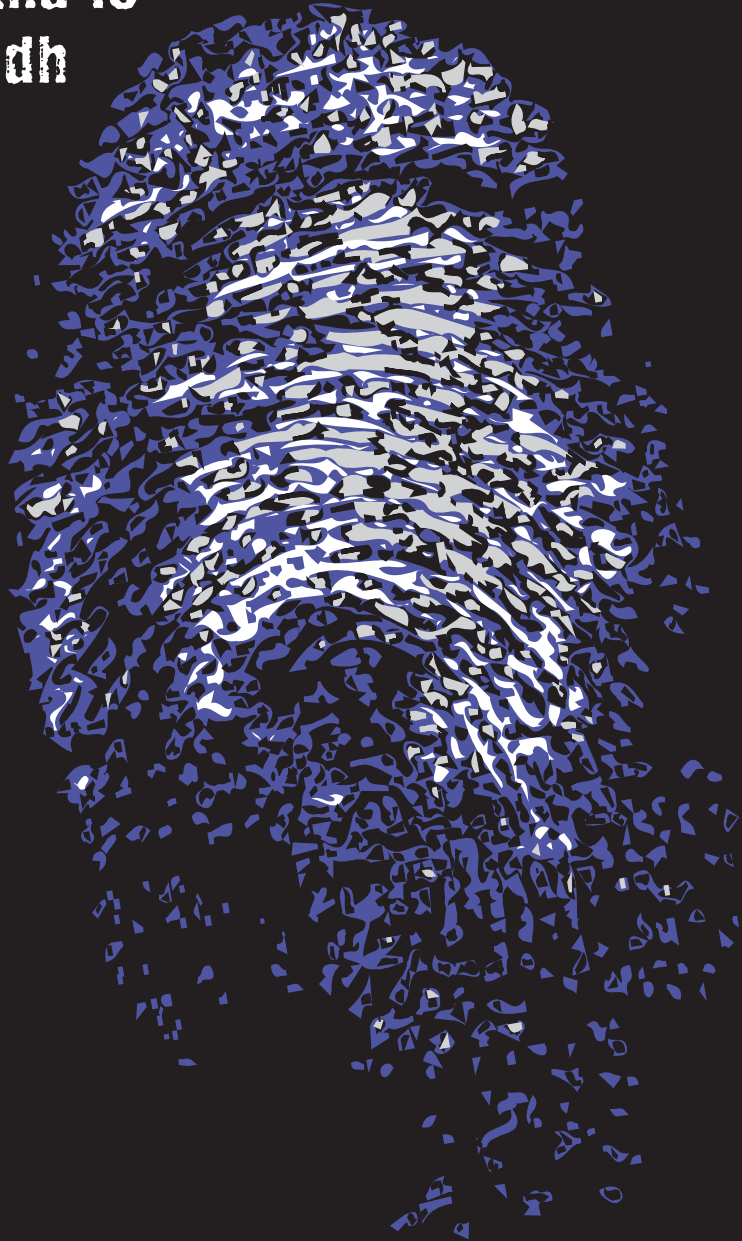

 beatha le
buaidh

Air fhoillseachadh ann an 2007 le Stòrlann Nàiseanta na Gàidhlig agus Cànan, le taic bhon Bhuidheann Eadar-roinneil airson Ionnsachadh agus Leasachadh Coimhearsnachd (Community Learning and Development Review Group for Gaelic).

© Stòrlann Nàiseanta na Gàidhlig às leth nan Ùghdarrasan a tha riochdaichte air MRG 2007.

Tha Stòrlann Nàiseanta na Gàidhlig a' faighinn taic bho Bhòrd na Gàidhlig.

Dealbh còmhdaich © ?.

Na dealbhan ?.

Na còraichean uile glèidhte. Chan fhaodar pàirt sam bith dhen leabhar seo ath-riochdachadh ann an cruth sam bith, no ann an dòigh sam bith gun chead ro làimh bho Stòrlann Nàiseanta na Gàidhlig.

Deilbhte le Cànan Earranta.

Clò-bhuailte le Nevisprint, Inbhir Nis.

LAGE/ISBN 978-1-904730-73-6

beatha le
buaidh

LAUREL & HARDY

An teacs le Gillebride Mac'Illemaoil.

LAUREL & HARDY

Laurel & Hardy

Bha Laurel agus Hardy air dithis cho ainmeil agus a bha riamh ag obair ann am filmichean agus a' dèanamh comadaidh. Tha iad air a bhith a' toirt gàire air daoine bhon a thòisich iad ag obair còmhla ann an 1927. A bharrachd air a bhith a' dèanamh filmichean, 's e seinneadairean agus sgrìobhadairean a bha annta. Bha iad cho soirbheachail agus gun deach cartùnaichean, dealbhan-cluiche agus leabhraichean a dhèanamh mun deidhinn.

LAUREL & HARDY

LAUREL & HARDY

LAUREL & HARDY

Glaschu airson toiseach tòiseachaidh

B ann gu math fada air falbh bho chèile a rugadh Stan Laurel agus Oilibhear Hardy. Gu dearbha, cha b' e sin na h-ainmean a bha orra an toiseach co-dhiù. B' e Arthur Stanley Jefferson an t-ainm dòigheil a bha air Stan Laurel agus b' ann an ceann a tuath Shasainn a rugadh e ann an 1890. Ach, b' ann ann an Glaschu, ann an Alba a thòisich Laurel ag obair nuair a bha e 16 far an d' fhuair e obair ann an taigh-cluiche. B' e cleasaiche a bha na athair. Agus nuair a bha e 22 chaidh e a dh'Aimeireaga a dh'obrachadh air filmichean agus b' ann an uair sin a ghabh e an t-ainm Stan Laurel air fhèin.

LAUREL & HARDY

B' ann an Georgia, ann an ceann a deas nan Stàitean Aonaichte a rugadh Norvell Hardy ann an 1892. B' e Oilibhear an t-ainm a bha air athair agus nuair a bha e 18 dh'atharraich Norvell ainm gu Oilibhear. Bha athair air bàsachadh nuair a bha e òg agus bha e ag iarraidh gum biodh an aon ainm air 's a bha air athair.

8

LAUREL & HARDY

LAUREL

& HARDY

Com. order for Com.

© JP Laffont/Sygma/CORBIS

LAUREL & HARDY

12

LAUREL & HARDY

A' coinneachadh

Choinnich Stan Laurel agus Oilibhear Hardy an toiseach ann an 1919 ach cha do thòisich iad ag obair còmhla mar dhithis gu 1927. Bha na filmichean a bha iad a' dèanamh èibhinn agus bha iad a' còrdadh gu mòr ri daoine. Bhiodh rudan èibhinn a' tachairt dhaibh daonnan. Bha iad annasach aig an àm bhon a bha aon ghuth Sasannach agus aon ghuth Aimeireaganach ann. Bha aon fhear dhiubh cho reamhar ri ròn agus bha am fear eile cho caol ri bior!!

13

LAUREL & HARDY

Comadaidh

Se 'slapstick' a chanar ris an t-seòrsa comadaidh a bha iad a' dèanamh. Bhiodh iad a' trod agus a' sabaid gu math tric agus bhiodh iad a' briseadh rudan. 'S iad fhèin a bhiodh a' sgrìobhadh a' chuid bu mhotha dhe na sgeidseachan agus bha fhios aca dè a bha a' còrdadh ris an luchd-amhairc. Gu math tric bhiodh Stan a' tòiseachadh air rànaich an dèidh do dh'Oilibhear a bhith a' trod ris. Cha bu toil le Stan idir a bhith a' dèanamh sin ach chùm e air ga dhèanamh a chionn 's gun robh e a' còrdadh ris an t-sluagh.

LAUREL & HARDY

LAUREL & HARDY

Air falbh bhon chamara

Ged a bha an caractar aig Stan caran faoin, gu dearbha cha robh dad a choltas aige ri beatha Stan fhèin. Bhiodh esan a' dèanamh an t-uabhas obrach – a' sgrìobhadh agus a' leughadh sgrìobtaichean agus a' feuchainn ri gnothaichean a dhèanamh na b' fheàrr. Bhiodh e tric a' trod ris an luchd-obrach eile agus gu h-àraid ris an fheadhainn a bha a' riochdachadh nam filmichean. Ged a bha an caractar aig Oilibhear aimhreiteach, cha robh Oilibhear idir mar sin na bheatha àbhaisteach. Cha robh dad a b' fheàrr leis na bhith a' seinn agus bhiodh e a' seinn cho tric agus a b' urrainn dha. Ged a bhiodh esan a' sgrìobhadh sgrìobtaichean cuideachd cha bhiodh e idir a' dèanamh uiread ri Stan.

Crìonadh

Anns na 1940an cha robh gnothaichean a' dol ro mhath dhaibh idir. Ghluais iad gu companaidh eile ach chan fhaodadh iad fhèin na sgrìobtaichean a sgrìobhadh idir. Cha robh sin a' còrdadh riutha agus cha robh iad toilichte. Rinn iad am film mu dheireadh aca còmhla ann an 1950. Bha Stan air a bhith meadhanach agus cha do dh'obraich iad còmhla airson grùnn mhìosan an dèidh sin. Rinn iad dealbhan-cluiche còmhla ach bha an dithis aca gu math tinn. Ann an 1957, chaochail Oilibhear Hardy an dèidh dha stròc a ghabhail. Bha e air an t-uamhas cuideam a chall. B' ann an 1965 a chaochail Stan Laurel. Bha e a' sgrìobhadh gus an do chaochail e ged a dhiùlt e pàirt sam bith a ghabhail ann am filmichean no prògraman telebhisein.

Dileab

Tha deagh chuimhne aig daoine fhathast air Laurel & Hardy agus bidh mòran a' coimhead air na filmichean aca. B' e caraidean a bha anna ach ged a bha iad ag obair còmhla airson còrr is 30 bliadhna cha robh iad cho dlùth sin ri chèile idir. Tha iomadh buidheann stèidhichte air feadh an t-saoghail gus cuimhne a chumail orra agus gus urram a thoirt dhaibh mar an dithis a b' ainmeile a bha a-riamh ag obair mar chleasaichean.

LAUREL & HARDY

Cò iad?

Latha Breith

Laurel - 16/06/1890

Hardy - 18/01/1892

Cò às a bha iad?

Bha Stan Laurel à Ullswater ann an Sasainn agus bha Oilibhear Hardy à Georgia anns Na Stàitean Aonaichte.

An ainmean ceart

Arthur Stanley Jefferson agus Norvell Hardy.

A' chiad obair aca

Cleasaichean.

Dreuchdan eile

Sgrìobhaichean agus b' e seinneadair a bha ann an Oilibhear.

Càirdeas

Caraidean ach cha robh iad cho dlùth ri sin.